

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

นโยบายการจัดระเบียบทางเท้าของกรุงเทพมหานครกับการปรับตัวของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย โดยให้ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยข้างโรงพยาบาลศิริราชและผู้ค้าหาบเร่แผงลอยข้างโรงพยาบาลธนบุรี เป็นตัวอย่างแทนผู้ค้าหาบเร่แผงลอยทั้งหมดในกรุงเทพมหานครการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม เป็นข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน เนื่องจากมีผลกระทบโดยตรงต่อกลุ่มตัวอย่าง จึงต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ และสัมภาษณ์ การบันทึกและการนำข้อมูลมาวิเคราะห์จะดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่าง
2. ขอบเขตของการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การเสนอผลการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือผู้ค้าหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานครที่ได้รับใบอนุญาตการค้าผู้ค้าหาบเร่แผงลอยที่ได้รับใบอนุญาตการค้า และมีที่ขายสินค้าในจุดผ่อนผันที่ได้รับการอนุญาตจากทางกรุงเทพมหานคร

ตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ตัวอย่าง คือ

1. ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยข้างโรงพยาบาลธนบุรี จำนวน 10 คน
2. ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยข้างโรงพยาบาลศิริราช จำนวน 5 คน

ขอบเขตของการดำเนินการวิจัย

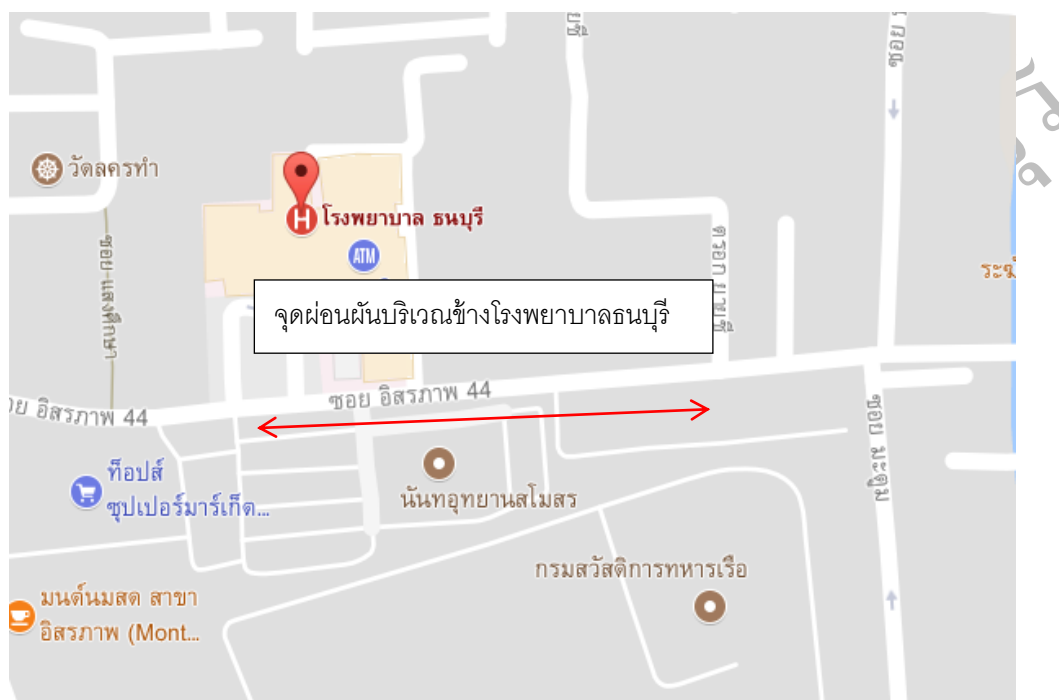
1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของการค้าข้างทาง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากบทความวิชาการและงานวิจัยที่ได้กล่าวถึงผู้ค้าหาบเร่แผงลอย รวมทั้งความสำคัญของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยต่อสภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันและศึกษาความเป็นมาของการก่อกำหนดนโยบายการจัดระเบียบทางเท้าที่เริ่มต้นตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

2. พื้นที่ในการวิจัย

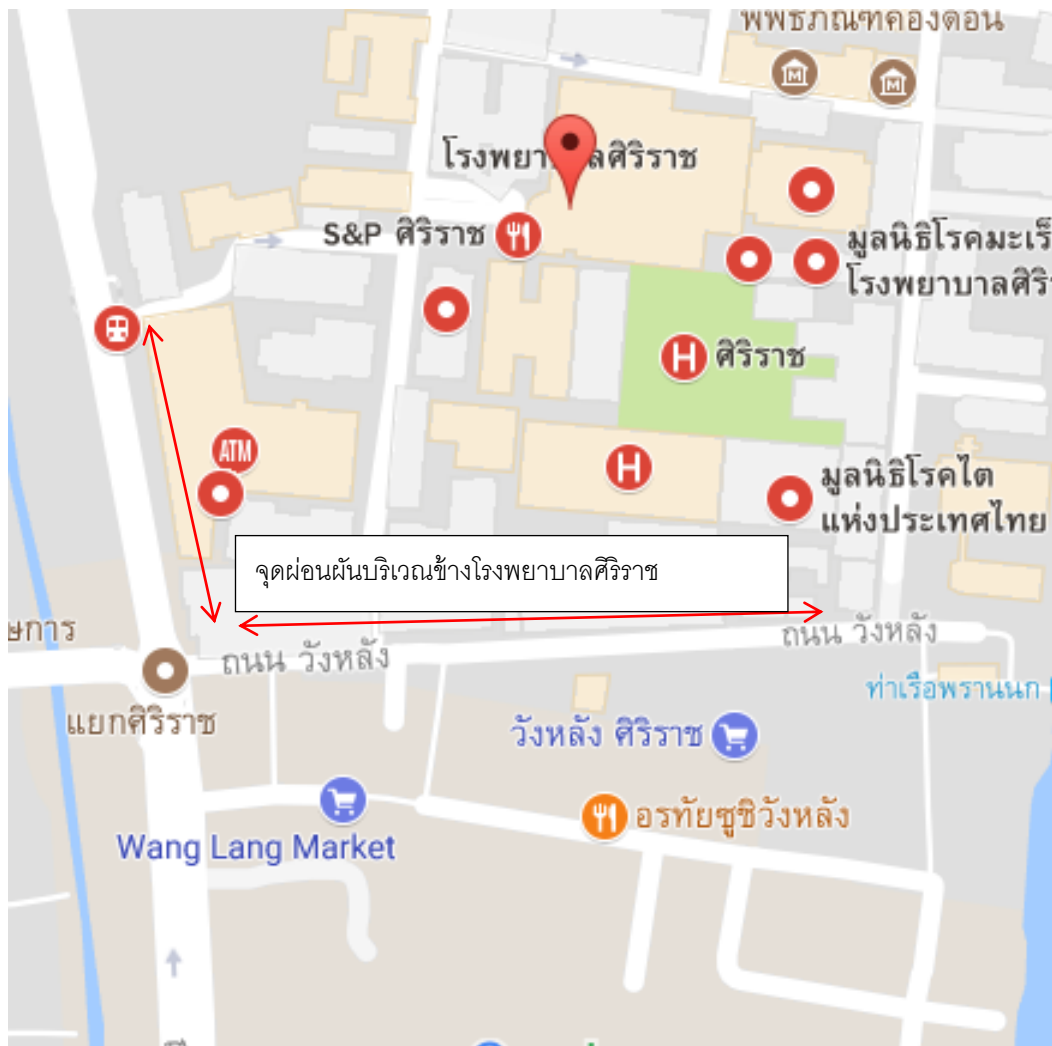
พื้นที่ในการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ที่ ได้แก่ บริเวณข้างโรงพยาบาลธนบุรี และบริเวณข้างโรงพยาบาลศิริราช โดยทั้ง 2 พื้นที่ มีลักษณะที่แตกต่างดังนี้

2.1 พื้นที่บริเวณข้างโรงพยาบาลธนบุรี เป็นพื้นที่ที่ยังคงจุดผ่อนผัน โดยมีร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาตประกอบการค้าจากสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้นที่จะสามารถขายได้ โดยจุดผ่อนผันเริ่มต้นตั้งแต่หน้าปากซอยอิสรภาพ 44 จนถึง ตรอกนางชี

ภาพที่ 3.1 บริเวณจุดผ่อนผันข้างโรงพยาบาลธนบุรี

2.2 พื้นที่บริเวณข้างโรงพยาบาลศิริราช เป็นพื้นที่ที่ถูกยกเลิกจุดผ่อนผัน

ภาพที่ 3.2 บริเวณจุดผ่อนผันข้างโรงพยาบาลศิริราช

3. เวลาในการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยนโยบายการจัดระเบียบทางเท้าของกรุงเทพมหานครกับการปรับตัวของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย เพื่อศึกษานโยบายการจัดระเบียบทางเท้าส่งผลกระทบต่อผู้ค้าหาบเร่แผงลอย โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึงปี พ.ศ. 2560 ใช้เวลาในการศึกษาภาคสนาม 14 เดือน

4. วิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

1. การสังเกตการณ์ (Observation) มีทั้งแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม
2. การสัมภาษณ์ (Interview) มีทั้งแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสาร ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอย และนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า ได้แก่

- 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของอาชีพผู้ค้าหาบเร่แผงลอย
- 1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของอาชีพผู้ค้าหาบเร่แผงลอย
- 1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบที่ควบคุมผู้ค้าหาบเร่แผงลอย
- 1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า
- 1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า
- 1.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบที่ใช้เป็นบทลงโทษของนโยบายการจัด

ระเบียบทางเท้า

1.7 ประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นในโลกของโซเชียลเน็ตเวิร์ค เกี่ยวกับการใช้นโยบายการจัดระเบียบทางเท้า

2. การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

- 2.1 ข้อมูลมุมมองของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยต่อนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า
- 2.2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อนโยบายการจัดระเบียบทางเท้าก่อนปี พ.ศ. 2557
- 2.3 ข้อมูลผลกระทบที่เกิดจากนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า
- 2.4 ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติม

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การสังเกต (Observation) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบในการสังเกต ดังนี้

3.1.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ผู้วิจัยเข้าไปในพื้นที่ข้างโรงพยาบาลธนบุรี โดยร่วมทำกิจกรรม เสมือนเป็นผู้ค้าหาบเร่แผงลอย

3.2 การสัมภาษณ์ (Interview) ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยมีการกำหนดประเด็นคำถามดังนี้

3.2.1 ประเด็นคำถามผู้ค้าหาบเร่แผงลอย

(1) ท่านคิดว่านโยบายการจัดระเบียบทางเท้าจากอดีตเทียบกับปัจจุบันเป็นอย่างไร

(2) ท่านคิดว่าอาชีพหลักของท่านเป็นอะไร

(3) ท่านคิดว่านโยบายการจัดระเบียบทางเท้า (ก่อนปี พ.ศ. 2557) มีผลตอบ

รับเป็นอย่างไร

(4) ท่านคิดว่านโยบายการจัดระเบียบทางเท้า (ปี พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน) มีผลตอบรับเป็นอย่างไร

(5) ท่านคิดว่าหากนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า (ปี พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน) ถูกนำมาใช้ในทุกจุดผ่อนผันของท่าน ท่านจะมีแนวทางในการปรับตัวอย่างไร

(6) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.2.2 ประเด็นคำถามผู้บริโภค

(1) ท่านมาซื้อสินค้าบริเวณนี้เป็นประจำไหม

(2) ท่านคิดว่าร้านค้าแถวนี้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยไหม

(3) ท่านรู้สึกอย่างไรกับการที่มีร้านค้าอยู่บนทางเท้า

(4) ท่านรู้สึกอย่างไรกับนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า (ก่อนปี พ.ศ. 2557)

(5) ท่านรู้สึกอย่างไรกับนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า (ปี พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน)

(6) ท่านคิดว่าเห็นด้วยหรือไม่กับนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า (ปี พ.ศ. 2557

– ปัจจุบัน)

3.2.3 ประเด็นคำถามเจ้าหน้าที่เทศกิจ

(1) ท่านคิดว่านโยบายการจัดระเบียบทางเท้ามีความสำคัญหรือไม่

(2) ท่านคิดว่านโยบายการจัดระเบียบทางเท้า (ก่อนปี พ.ศ. 2557)

สามารถควบคุมดูแลผู้ค้าหาบเร่แผงลอยได้หรือไม่

(3) ท่านคิดว่านโยบายการจัดระเบียบทางเท้า (ปี พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน)

สามารถควบคุมดูแลผู้ค้าหาบเร่แผงลอยได้หรือไม่

(4) ท่านคิดว่าผู้ค้าหาบเร่แผงลอย มีความสำคัญกับเศรษฐกิจไทยหรือไม่

อย่างไร

(5) ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า

หรือไม่

4. การดำเนินการบันทึกข้อมูล

การบันทึกข้อมูลใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูลลงในสมุดบันทึกซึ่งในการสัมภาษณ์บางกรณีใช้เครื่องบันทึกข้อมูล ใช้กล้องถ่ายรูปในการบันทึกภาพ

การจัดกระทำข้อมูล

1. ถอดความข้อมูลสัมภาษณ์ที่ได้บันทึกไว้ในแถบเสียง ด้วยวิธีสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกต มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และเก็บข้อมูลเสริมเพื่อให้มีเนื้อหาครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกประเด็นตามขอบเขตของเนื้อหา โดยการนำทฤษฎีนโยบายสาธารณะ บทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ตลอดจนนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า และประเด็นทางสังคมจากโลกโซเชียลเน็ตเวิร์คมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์การจัดกระทำข้อมูล จะใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation) โดยใช้การรวบรวมข้อมูลเอกสาร การสังเกตการณ์ (Observation) โดยผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ได้เข้าไปขายสินค้าในบริเวณเดียวกัน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ขณะที่ร่วมกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอย โดยที่ไม่มีใครทราบว่าผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์ถึงพฤติกรรม แนวคิด ของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ที่มีต่อนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า การสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อรับทราบถึงความคิดเห็นเรื่องการค้าของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย เพื่อรับทราบการปรับตัวของผู้ค้า ที่ถูกยกเลิกการค้าบนทางเท้า และเพื่อรับทราบการปรับตัวในอนาคตหากถูกยกเลิกการค้าบนทางเท้า รวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายการจัดระเบียบทางเท้า ทำให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน

การนำเสนอผลการวิจัย

เสนอผลการศึกษาวิจัย ด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลมาแยกประเด็นตามขอบเขตของเนื้อหา